

Навіщо нам Синод про молодь? Розмова з єпископом Віталієм Кривицьким

ВІКТОРІЯ СЕМЕНОВА

24 ЖОВТНЯ 2018

Єпископи, які зібралися цього жовтня на Синод у Римі, обговорювали як виклики, з якими молодь стикається сьогодні, зокрема в духовній сфері, так і можливі відповіді на них. Українська молодь, боркаючись із сучасними проблемами, також шукає можливостей іти євангельським шляхом. Про те, що вона переживає і як Синод єпископів може їй допомогти, ми поспілкувалися з єпископом Віталієм Кривицьким, ординарієм Київсько-Житомирської дієцезії.

Фото: Realist Online/Олег Переверзев

– Ваше Преосвященство, навіщо Церкві взагалі потрібні синоди єпископів?

Церква – це справа не однієї людини, тобто не лише Папи Римського, особливо коли йдеться про найважливіші питання. Хоча слово Папи завжди буде остаточне, йому потрібні дорадчі інститути, які зможуть подивитися на конкретну справу не лише з італійського чи ватиканського подвір'я, а подати думку інших народів і національностей із різних регіонів і континентів. В історії Церкви папські радники працювали по-різному, але 1965 року, за Павла VI, було створено такий дорадчий інститут, як синод єпископів. На Заході до нього прийшли пізніше, ніж у Східних Церквах, де його віддавна широко використовують, однак там він має дещо інший характер.

Основна функція синоду – дорадча: він допомагає об'єктивно побачити потреби Церкви та світу. Синоди не регулярні, Папа скликає їх за потреби; за їхніми підсумками зазвичай Папа видає так звану адгортацію – повчання, які містять основні думки, висловлені під час синоду, та вказують, як саме належить прочитати той чи інший виклик, що постає перед Церквою, тобто як сьогодні сповнювати Євангеліє в тому чи іншому контексті.

– Яка мета передсинодальних зустрічей?

Синод не буде плідним без попередньої підготовки. Передсинодальні зустрічі – це такий розширений секретаріат, до праці якого залучені зацікавлені особи. Синоди єпископів мають певну тематику, тож у передсинодальних зустрічах беруть участь ті, до кого скерований синод, і експерти з його теми. Наприклад, цього року ітиметься про молодь; попередній синод стосувався сімей, а ще раніше – богопосвяченого життя. На передсинодальних зустрічах збирають інформацію про відповідні проблеми й відбирають найважливіші з них, які потребують розв'язання. Це може мати дистанційну форму, як, наприклад, цьогорічне анкетування. Отже, передсинодальні зустрічі організують, аби допомогти єпископам подивитися на конкретну проблему очима зацікавлених.

– Яке значення має Синод єпископів про молодь для України?

Мабуть, не менше, ніж для кожної іншої країни світу. Нічого нового під сонцем, узагалі-то, немає, і Вселенська Церква звертається до тих самих питань, які вже не раз торкалася. Звісно, світ ставить перед Церквою виклики, характерні для сьогодення, як-от наприклад міграція. Цьогорічний синод дає можливість, зокрема й Україні, по-новому подивитися на ці виклики та на молодіжне душпастирство, яке становить не єдиний, але важливий компонент душпастирства загалом.

У світі здебільшого немає нових проблем – вони лише набувають свіжої сили

На мою думку, душпастирство молоді має бути фахове, як і кожне інше – родин, емігрантів, узалежнених, ув'язнених. До нього потрібно підходити не тільки з позиції «премудрого» пастиря, а й із боку зацікавлених, тобто тих, до кого воно скероване. Коли душпастирство провадить не фахівець, він радше поставить молоді фільм, бо ж це простіше, ніж розмовляти з нею, або вдасться до молодіжного сленгу, як його уявляє, щоб здатися «своїм». Це неправильно. Необхідно побачити речі очима самої молоді, говорити з нею її мовою, пізнати її спосіб сприйняття світу, тоді можна буде краще донести Євангеліє або соціальну доктрину Церкви. Душпастир має сам переосмислити підхід до молоді, а часом і скористатися її допомогою, адже молодь здатна сама сказати, наприклад, християнський чи ні певний спосіб провадження бізнесу. Тоді душпастир має тільки дати моральну оцінку, підтвердити або спростувати висунуту молодими людьми тезу.

Отже, для нас сьогодні важливо душпастирювати в дусі часу, навчаючи молодь, що жити Євангелієм так само можливо, як і дві тисячі років тому.

– Чи різняться проблеми молоді в різних частинах світу? Які зараз найактуальніші в Україні?

Не відкрию Америки, якщо скажу, що у світі здебільшого немає нових проблем – вони лише набувають свіжої сили, наприклад, через прогрес науки й технологій. Крім того, у суспільстві ніколи не було гармонійної рівності: одні багатіли, інші біднішали; в одному місці можна було заробити більше, а в іншому такої можливості не було. Через призму соціальної доктрини Церкви можна дивитися на актуальні проблеми багатьох країн світу: безробіття, міграція, соціальна й фінансова нерівність, невпевненість у майбутньому тощо. З ними стикається й українська молодь. Насамперед для неї проблематична невизначеність щодо завтрашнього дня. Молодь не впевнена, чи зможе реалізувати в Україні освіту, яку тут отримала, – і, що важливо для нас, християн, чи зможе реалізувати її чесно? Чи робота, бува, не ввійде в конфлікт із сумлінням? Молодій людині потрібна сьогодні можливість бути чесною, бути християнином, віднайти себе навіть серед соціальних несправедливостей, навчитися дбати не тільки про себе та свою сім'ю, а й про державу.

Іще один великий виклик для українського суспільства – корупція. І тут маємо парадокс: молодь, яка не хоче жити в корумпованій країні, прагне, однак, мати «кума, який усе вирішить». Чи опиратися корупції, чи опинитися в її лавах? Таке питання свідчить про розлом у свідомості молоді.

Нарешті, варто згадати і про проблему актуальності євангельських тез у сьогоднішньому світі. Наскільки молода людина, розпочинаючи доросле життя, свідома, що його потрібно будувати на правилах, які дає Бог, що життя Євангелієм – це відповідальність її самої, а не батьків або наставників? Неможливо навчитися цього за один день, і багато християн, як бачимо, не вміють утілювати свою віру на практиці. Звідси висновок: молодь – це ті, хто робить на цьому шляху перші кроки. І Церква має допомогти їм – звісно, якщо вони захочуть співпрацювати.

– Так, постійна підтримка, формація потрібна. Але чи не виявляється часом, що робота з молоддю зводиться до організації окремих заходів, як-от Днів молоді?

Припускати, що все душпастирство молоді зводиться до організації одного заходу, не дуже справедливо. Я наважився б порівняти це з життям родини. Чи шлюб або ювілей родича – це все родинне життя? Звісно, ні. Окрім зовнішніх, видимих речей, є те, чого ми не зауважуємо. Аналогічно в роботі конкретної парафії чи парафіяльної спільноти з молоддю. Сьогодні це не так вже й просто в організаційному сенсі. Якщо, скажімо, парафія сільська, то складно

говорити про сталу формацію молоді протягом тижня, бо ж часто вона приїздить до родинної парафії, у найкращому випадку, лише на вихідні, а навчається і працює у великих містах. І вже там – наприклад, у Києві чи в Житомирі – душпастирство потрібно організовувати по-іншому.

Дні молоді стають маніфестацією єдності й різноманіття в Церкві

Кожна парафія має свої форми душпастирства: оази, рух «Світло–Життя», неокатехуменат, зустрічі аніматорів, реколекції, формація протягом року, катехизи. Важливе місце тут мають зустрічі молоді: кармелітські, францисканські, салезіянські, домініканські тощо. Праці цих груп ми не бачимо на щодень, а вона є і є плідною.

З іншого боку, молоді люди, які приїзять до міст, мають власні традиції й особливості. Їм потрібно пристосуватися до душпастирства, яке тут уже є, сприйняти його специфіку, знайти спільноту, яка їм пасувала б, відповідний день і годину зустрічей. Таку можливість вони, на щастя мають. Однак, у кожному разі, це величезна праця як для осіб, що приїзять, так і для місцевої спільноти та її пастиря.

Звісно, неправдою було б запевняти, що рівень роботи з молоддю скрізь високий. Є душпастирі, які зупиняються на показі фільму. Іноді вони, може, не вміють, не хочуть розвиватися, а часом є об'єктивні причини – наприклад, численні доїзні пункти, які не залишають фізичної можливості організувати ще й молодіжне душпастирство.

День молоді – це не стала формація, а місце зустрічі для обміну досвідом, також і щодо душпастирства молоді. Окрема духовність або спільнота – це не єдиний напрямок молодіжної формації, а лише одна з можливих форм, проте коли вони збираються разом, доповнюючи одна одну, то можемо говорити про вселенськість Церкви, а Дні молоді стають маніфестацією єдності й різноманіття в Церкві.

Маємо надію, що напрацювання цьогорічного синоду допоможуть вірним Церкви навчитися співпрацювати в душпастирстві молоді, зробити його живим і плідним.

ВІКТОРІЯ СЕМЕНОВА

24 ЖОВТНЯ 2018